

Súd: Správny súd v Banskej Bystrici
Spisová značka: 27Sas/3/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 0824100065
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 08. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Andrea Soukupová
ECLI: ECLI:SK:SpSBB:2024:0824100065.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Správny súd v Banskej Bystrici v konaní pred sudkyňou JUDr. Andreou Soukupovou v právnej veci žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. D. XXX/X, XXX XX E., právne zastúpený: Mgr. Martin Lieskovský, advokát so sídlom Farská 40, 949 01 Nitra, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8 - 10, 813 63 Bratislava – Staré Mesto, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 52754-2/2023-BA zo dňa 4. decembra 2023, takto

rozhodol:

- I. Súd správnu žalobu **z a m i e t a**.
- II. Žalobcovi právo na náhradu trov konania **n e p r i z n á v a**.

o d ô v o d n e n i e:

Administratívne konanie

1. Žalobca žiadosťou doručenou Sociálnej poisťovni, pobočka Zvolen dňa 16.08.2023, žiadal o dávku v nezamestnanosti, a to ku dňu zaradenia do evidencie uchádzačov o zamestnanie dňom 01.08.2023.

2. O žiadosti žalobcu rozhodla Sociálna poisťovňa, pobočka Zvolen rozhodnutím č. 4867/2023-ZV-DvN zo dňa 11.09.2023 (ďalej len „prvostupňové rozhodnutie“), ktorým podľa § 104 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v platnom znení (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) a podľa čl. 61 ods. 1 Nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 o koordinácii systémov zabezpečenia zo dňa 29.04.2004 v platnom znení (ďalej len „základné nariadenie“) rozhodla, že žalobca nemá nárok na dávku v nezamestnanosti.

3. V odôvodnení prvostupňového rozhodnutia Sociálna poisťovňa, pobočka Zvolen uviedla, že v posledných štyroch rokoch pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie, t. j. v období od 01.08.2019 do 31.07.2023 na území Slovenskej republiky žalobca nepreukázal žiadne doby poistenia v nezamestnanosti, pričom na území iného členského štátu Európskej únie, resp. Európskeho hospodárskeho priestoru (Švajčiarsko) preukázal dobu poistenia v období od 04.08.2014 do 31.07.2023. Z vykonaného dokazovania ohľadne zachovania pracovných, rodinných, osobných a iných väzieb žalobcu na Slovensku počas vykonávania zárobkovej činnosti na území Švajčiarska, dospela Sociálna poisťovňa, pobočka Zvolen k záveru, že vzhľadom na celkovú dĺžku pobytu žalobcu vo Švajčiarsku (9 rokov, kde sa zdržiaval, býval, trávil pracovný i mimopracovný čas, platil zákonné odvody a dane) a vzhľadom na prioritnú orientáciu na zahraničný pracovný trh, všetky žalobcom uvádzané okolnosti vyhodnotila ako okolnosti silnejšie, a preto nebolo možné považovať bydlisko žalobcu počas zamestnania vo Švajčiarsku za zachované na území Slovenskej republiky. Ďalej konštatovala, že zo všetkých dostupných a preukázaných údajov za štát žalobcovho bydliska na účely aplikácie čl. 61 a 62 základného nariadenia je potrebné považovať štát výkonu žalobcovej zárobkovej činnosti. Vzhľadom

na to, že bezprostredne pred uplatnením nároku na dávku v nezamestnanosti žalobca neukončil dobu poistenia v nezamestnanosti podľa slovenských právnych predpisov a počas posledného zamestnania (vo Švajčiarsku) nebolo bydlisko žalobcu na území Slovenskej republiky, v dôsledku čoho sa čl. 65 ods. 2 a 5 základného nariadenia na žalobcu nevzťahuje a nie je možné použiť pravidlo sčítania dôb poistenia v zmysle čl. 61 základného nariadenia.

4. Voči prvostupňovému rozhodnutiu podal dňa 19.10.2023 žalobca odvolanie. Namietal nedostatočne zistený skutkový stav a nedostatočné odôvodnenie prvostupňového rozhodnutia, pričom opätovne zhrnul dôvody, pre ktoré považoval priznanie nároku na dávku v nezamestnanosti za opodstatnené a zároveň doložil doklady svedčiace v prospech jeho argumentácie.

5. O odvolaní žalobcu proti prvostupňovému rozhodnutiu rozhodla Sociálna poisťovňa, ústredie (ďalej len „žalovaná“) rozhodnutím č. 52754-2/2023-BA zo dňa 04.12.2023 tak, že odvolanie žalobcu zamietla v celom rozsahu a potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Zvolen. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia žalovaná uviedla, že v období posledných štyroch rokoch pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie, t. j. od 01.08.2019 do 31.07.2023 žalobca nepreukázal žiadnu dobu poistenia v nezamestnanosti, ktorú by mu bolo možné zohľadniť na účely vzniku nároku na dávku v nezamestnanosti v zmysle § 104 ods. 1 zákona o sociálnom poistení. Zo spisového materiálu mala žalovaná za to, že žalobca pracoval v posudzovanom období na území iného členského štátu Európskej únie, resp. Európskeho združenia voľného obchodu – na území Švajčiarska. Vo formulári SED U002, ktorý bol elektronicky importovaný do informačného systému Sociálnej poisťovne dňa 07.09.2023 príslušná švajčiarska inštitúcia osvedčila ohľadom žalobcu, že v posudzovanom období dobu poistenia v nezamestnanosti dosiahol na území Švajčiarska (zamestnanie od 04.08.2014 do 31.07.2023, ktoré je obdobím poistenia, pričom dôvodom ukončenia posledného zamestnania bola výpoveď podaná zamestnancom), a preto bola Sociálna poisťovňa, pobočka Zvolen povinná posúdiť, či je možné takúto dobu zohľadniť na účely vzniku nároku na dávku v nezamestnanosti v súlade s čl. 61 základného nariadenia. Žalovaná uviedla, že žalobca bezprostredne pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie nedosiahol doby poistenia v nezamestnanosti v zmysle platnej slovenskej legislatívy. Z uvedeného dôvodu by bolo možné zohľadniť dobu poistenia v nezamestnanosti dosiahnutú na území Švajčiarska do celkovej doby poistenia v nezamestnanosti v súlade s čl. 61 ods. 1 základného nariadenia, len v prípade preukázania zachovania pevných väzieb a bydliska na území Slovenskej republiky počas výkonu posledného zamestnania na území Švajčiarska. Žalovaná ďalej uviedla, že centrum záujmov a bydlisko dotknutej osoby je v zmysle čl. 11 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009, ktorým sa stanovuje postup vykonávania nariadenia (ES) č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia zo 16.09.2009 v platnom znení (ďalej len „vykonávacie nariadenie“) možné určiť na základe celkového posúdenia všetkých dostupných informácií súvisiacich s príslušnými skutočnosťami, ktoré môžu obsahovať:

a) dĺžku a trvalosť prítomnosti na území dotknutých členských štátov - žalobca vo Vyhlásení žiadateľa na účely posúdenia zachovania centra záujmom zo dňa 16.08.2023 (ďalej len „Vyhlásenie“) uviedol, že sa na území Švajčiarska zdržiaval od 04.08.2014 do 31.07.2023, t. j. 9 rokov, čo je nutné považovať za dlhodobý pobyt;

b) situáciu navrhovateľa vrátane:

- povahy a osobitných vlastností každej vykonávacej činnosti predovšetkým miesta, kde sa táto činnosť zvyčajne vykonáva trvalosti tejto činnosti a dĺžky trvania každej pracovnej zmluvy - na území Švajčiarska žalobca vykonával zárobkovú činnosť od augusta 2014 do júla 2023, t. j. 9 rokov. Podľa Vyhlásenia žalobca na území Švajčiarska pracoval v jednom pracovnom pomere, ktorý bol dohodnutý na dobu neurčitú a ukončený bol dohodou (príslušná švajčiarska inštitúcia v bode 6. formulára U002 zo dňa 07.09.2023 osvedčila, že pracovný pomer žalobcu na území Švajčiarska bol ukončený výpoveďou podanou zamestnancom). Vo Vyhlásení žalobca osvedčil, že počas výkonu zárobkovej činnosti vo Švajčiarsku si zamestnanie na Slovensku nehľadal. Na základe všetkých uvedených skutočností možno žalobcovu pracovnú situáciu v zahraničí jednoznačne hodnotiť ako stabilnú, s dlhodobou orientáciou na zahraničný pracovný trh;

- jeho rodinného stavu a rodinných väzieb - žalobca sa na území Švajčiarska od apríla 2016 zdržiava spoločne s najbližšou osobou - so svojou manželkou. Počas jeho pobytu v zahraničí sa na Slovensku nachádzali jeho deti (v čase odchodu do zahraničia bol žalobcov syn maloletý) a aj jeho rodičia. Vo Vyhlásení žalobca uviedol, že počas pobytu v zahraničí sa na Slovensko vracal štyrikrát ročne, v prípade potreby aj viackrát.

- jeho bytovej situácie, najmä toho či je táto situácia stabilná - vo Vyhlásení žalobca uviedol, že vo Švajčiarsku mu ubytovanie poskytol zamestnávateľ. Na Slovensku spolu s manželkou vlastní nehnuteľnosť - byt, ktorý využívali na svoje bývanie v čase návratu na Slovensko;
- členského štátu, ktorý sa považuje za miesto bydliska osoby na daňové účely - žalobca bol zamestnaný na území Švajčiarska, takže daňové povinnosti si plnil na tomto území z čoho je zrejmé, že za štát bydliska na daňové účely považuje štát zamestnania, t. j. Švajčiarsko.

6. V súlade s čl. 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia boli celková dĺžka pobytu v zahraničí, stabilná pracovná situácia v zahraničí, dlhodobá orientácia na zahraničný pracovný trh, rodinná situácia (prítomnosť najbližšie osoby vo Švajčiarsku), platenie daní a odvodov podľa švajčiarskych právnych predpisov, vyhodnotenie silnejšie ako ostatné skutočnosti (prítomnosť rodinných príslušníkov na Slovensku, pravidelné návrat na Slovensko, vlastníctvo nehnuteľností na Slovensku, bankový účet založený na Slovensku), ktoré žalobca uviedol ako svoje väzby k Slovensku. Žalovaná uviedla, že zo spisového materiálu mala za preukázané, že počas výkonu zárobkovej činnosti vo Švajčiarsku sa žalobca v tomto čase dlhodobo zdržiaval (spolu s najbližšou osobou), trávil pracovný čas aj mimopracovný čas a platil zákonné odvody a dane na území Švajčiarska. Všetky tieto skutočnosti preukazujú vytvorenie centra záujmom žalobcu počas výkonu zárobkovej činnosti práve na území Švajčiarska.

7. Žalovaná ďalej uviedla, že možnosť uplatniť si nárok na dávku v nezamestnanosti v štáte inom, ako v štáte posledného zamestnania je len výnimkou zo všeobecného pravidla, ktoré určuje, že nárok na dávku v nezamestnanosti by si mala nezamestnaná osoba prednostne uplatniť v štáte posledného zamestnania, lebo v tomto štáte platila poisťňa pre prípad nezamestnanosti. Žalobca tak má zákonnú možnosť požiadať o dávku v nezamestnanosti na území Švajčiarska. Taktiež v prípade priznania nároku na dávku v nezamestnanosti má dotknutá osoba v zmysle čl. 64 základného nariadenia možnosť požiadať o export priznanej dávky v nezamestnanosti do ktoréhokoľvek členského štátu Európskej únie, t. j. aj na územie Slovenska.

8. K odvolacej námietke žalobcu ohľadom nedostatočne zisteného skutkového stavu, pretože v konaní o jeho nároku na dávku v nezamestnanosti nebolo prihliadnuté na dôvody, pre ktoré vycestoval do zahraničia, pre ktoré v zahraničí pracoval, a prečo prácu ukončil ku dňu 31.07.2023 žalovaná uviedla, že v zmysle čl. 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia nie sú dôvody a okolnosti odchodu do zahraničia, pobytu v zahraničí a dôvody návratu zo zahraničia rozhodujúcimi skutočnosťami preukazujúcimi miesto bydliska dotknutej osoby. Žalovaná uviedla, že na uvedené je možné prihliadnuť len ako na dopĺňujúce skutočnosti, ktoré môžu byť zohľadnené v prípade pochybností o mieste bydliska dotknutej osoby, k čomu v prípade žalobcu nedošlo.

9. K odvolacej námietke žalobcu, ktorý tvrdil, že v konaní o nároku na dávku v nezamestnanosti mal byť vypočítaný ku skutočnostiam potrebných pre rozhodnutie žalovaná uviedla, že v zmysle ust. § 188 ods. 1 zákona o sociálnom poistení organizačná zložka Sociálnej poisťovne nariadi ústne pojednávanie, ak to vyžaduje povaha veci, najmä ak sa tým prispeje k jej objasneniu. Podľa žalovanej v danom prípade povaha veci nevyžadovala nariadení ústneho pojednávania, Sociálna poisťovňa, pobočka Zvolen nepovažovala za nutné vypočítať žalobcu vo veci jeho väzieb na Slovensko, nakoľko všetky skutočnosti relevantné pri posudzovaní bydliska mal bez pochybností preukázané z údajov uvedených žalobcom vo Vyhlásení.

10. V závere odôvodnenia sa žalovaná podrobne vyjadrila k jednotlivým skutočnostiam uvádzaným žalobcom v odvolaní, ktoré podľa názoru žalobcu svedčia o zachovaní od centra záujmu na území Slovensku počas výkonu zárobkovej činnosti v zahraničí. Žalovaná zotrvala na tvrdení, že rozhodujúcim ukazovateľom miesta bydliska sú skutočnosti stanovené v čl. 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia, ktoré v danom prípade jednoznačne preukazujú, že žalobca si bydlisko na území Slovenska počas výkonu činnosti zamestnanie na území Švajčiarska nezachoval. Súčasne žalovaná poukázala na rozsiahlu judikatúru Najvyššieho správneho súdu SR v prospech svojich tvrdení.

Správna žaloba - žalobné námietky žalobcu

11. Správnu žalobou podanou v zákonnej lehote sa žalobca domáhal v zmysle ust. § 191 ods. 1 písmena c), d), e), f) a g) zákona č. 162/2015 Z. z. správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“)

zrušenia napadnutého rozhodnutia žalovanej, ako aj prvostupňového rozhodnutia v zmysle ust. § 191 ods. 3 SSP a podľa § 191 ods. 4 SSP vrátenia veci Sociálnej poisťovni, pobočka Zvolen na ďalšie konanie. Zároveň si uplatnil náhradu trov konania.

12. V úvode správnej žaloby poukázal na prvostupňové rozhodnutie, ktorým Sociálna poisťovňa, pobočka Zvolen rozhodla tak, že žalobca nemá nárok na dávku v nezamestnanosti. Proti tomuto rozhodnutiu podal žalobca vcelku obsiahle odvolanie, ktoré obsahovalo viacero podstatných argumentov, a ktoré podľa žalobcu zo strany žalovanej vyžadovali reakciu v napadnutom rozhodnutí žalovanej, ktorá odvolanie žalobcu zamietala a potvrdila prvostupňové rozhodnutie. Napadnuté rozhodnutie žalovanej však neobsahuje vysporiadanie sa s niektorými argumentmi vôbec a s vysporiadanými argumentmi sa žalovaná podľa žalobcu vysporiadala nedostatočne.

13. Žalobca namietal nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia žalovanej, nakoľko nijak nereflektovala na to, že zo strany žalobcu bolo napádané nie to, že by rozhodnutie nemalo odôvodnenie (teda že by formálne chýbalo), namietané žalobcom bolo najmä to, čo odôvodnenie ne/obsahovalo, a či spĺňalo predpoklady na to, aby prvostupňové rozhodnutie bolo preskúmateľné. Žalobca v odvolaní namietal uvedenie vlastnej úvahy, na základe ktorej Sociálna poisťovňa, pobočka Zvolen posúdila žalobcom uvedené skutočnosti, ktoré uviedol do Vyhlásenia. Uvedenú vadu podľa žalobcu žalovaná v napadnutom rozhodnutí neodstránila, pričom podľa žalobcu žalovaná neposúdila, či prvostupňové rozhodnutie skutočne vychádzalo zo spoľahlivo zisteného skutkového stavu.

14. Ďalej nesúhlasil s tvrdením, že podľa žalovanej si na Slovensku nezachoval bydlisko. Primárnym kritériom, ktoré si žalovaná osvojila pre toto konštatovanie bola dĺžka obdobia, počas ktorého žalobca pracoval v zahraničí – 9 rokov. Podľa žalobcu do Vyhlásenia mu bolo umožnené uviesť všetky skutočnosti potrebné na posúdenie centra záujmov, pričom svoje tvrdenia žalobca významne doplnil aj v rámci odvolacieho konania. S uvedenými tvrdeniami, ktoré boli podstatné pre posúdenie centra záujmov, sa však žalovaná podľa žalobcu dôsledne nevysporiadala. V napadnutom rozhodnutí žalovanej (žalobca odciťoval časť odôvodnenia rozhodnutia žalovanej uvedené na strane 8. – pozn. správneho súdu) je podľa žalobcu viditeľná prílišná formálnosť v postupe žalovanej.

15. Ďalej v správnej žalobe žalobca poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9Sžk/2/2020, ktorý reagoval na pravidlá uvedené v základnom nariadení, ako aj vykonávacom nariadení. V zmysle odôvodnenia tohto rozhodnutia žalobca považoval výpočet kritérií uvedené v čl. 11 (či už odsek 1 alebo ods. 2 vykonávacieho nariadenia) len za demonštratívny výpočet a nie taxatívny výpočet. Taktiež žalobca poukázal na závery rozsudku Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3Sžso/35/2012, ale aj na rozsudok Súdneho dvora ES zo dňa 17.02.1977, C - 76 - 76 – Silvana di Paolo proti Office national de l'emploi, z ktorého vyplýva: „...že bydlisko v inom členskom štáte nemusí bezpodmienečne vylučovať iné zvyčajné bydlisko v inom štáte. Z uvedeného rozsudku vyplýva, že pri posúdení bydliska je vhodné vziať do úvahy dĺžku a kontinuitu bydliska predtým, ako sa pracovník presťahoval, dĺžku trvania a cieľ jeho absencie, charakter zamestnania, ako aj zámer zúčastnenej osoby, ktorý vyplýva zo všetkých okolností.“

16. Ďalej v správnej žalobe žalobca poukázal na viacero okruhov predstavujúcich skutočnosti preukazujúce zachovanie jeho bydliska na Slovensku, a na ktoré poukázal už vo svojom odvolaní. Žalobca poukázal na všetky záväzkové vzťahy, predmetom ktorých boli prevažne úvery v rámci, ktorých bol v postavení dlžníka. Takýchto záväzkov bolo spolu 7, ktoré zaťažovali aj žalobcovu rodinu. Žalobca uviedol, že všetky úvery bolo potrebné splácať, avšak vzhľadom na nízky príjem došlo k tomu, že viacero takýchto úverov bolo zosplatnených, vymáhaných súdne a následne aj exekučne. Uviedol, že jeho rodina tým pádom bola v existenčných problémoch, ktoré bolo potrebné definitívne vyriešiť, a preto sa rozhodol riešiť uvedené problémy práve odchodom za prácou do Švajčiarska. S uvedenou skutočnosťou sa žalovaná žiadnym spôsobom nezaoberala v tom kontexte, že ide o veľmi podstatný faktor na odpoveď, či si žalobca zachoval sídlo na Slovensku. Uviedol, že akonáhle bol splatený posledný úver, tak sa na Slovensko vrátil, pričom vo Švajčiarsku pracovný pomer skončil výpoveďou. Uvedenému argumentu sa podľa žalobcu žalovaná vôbec nevenovala.

17. Ďalej namietal, že poukázal na členov svojej rodiny a predložil aj dôkazy o tom, že všetci zvyšní členovia jeho rodiny sa aj naďalej zdržiavajú v jeho bydlisku. Žalobca nepovažoval za postačujúce, že jeho manželka bola vo Švajčiarsku so žalobcom, pretože zbaviť dlhov sa chceli hlavne nie pre seba, ale pre prospech celej ich rodiny, ktorá zostala v tom čase na Slovensku. Podľa žalobcu žalovaná ako

na jediné skutočnosti v tejto súvislosti poukázala na to, že keďže ich deti boli neskôr, počas trvania žalobcovho pracovného pomeru dospelé, tak je odlúčenie prirodzené. Podľa žalobcu za podstatné bolo treba vziať do úvahy, že deti neboli také staré, aby ich akokoľvek úmyselne a natrvalo vystavili ako rodičia ich odchodu do zahraničia. V tejto časti žalobca považoval úvahy žalovanej za nesprávne.

18. Žalobca v správnej žalobe poukázal aj na tvrdenie žalovanej, že vlastníctvo bytu značí o jeho stabilnej bytovej situácii. Mal za to, že týmto tvrdením si samotná žalovaná odporuje vo svojej argumentácii. Prečo by si ponecháva stabilnú bytovú situáciu, ak by si nechcel zachovať bydlisko na území Slovenskej republiky. Uviedol, že jeho deti donedávna žili v tomto byte. Podľa žalobcu žalovaná v tejto súvislosti hovorí o tom, že ponechaním bytu na Slovensku bez ďalšieho nemá znaky zachovania bydliska na Slovensku. Na ďalšie skutočnosti s tým súvisiace žalobca poukázal aj v odvolaní, pričom súvisiace faktory nie je možné hodnotiť prísne individuálne, ako k tomu podľa názoru žalobcu účelovo pristúpila žalovaná.

19. V ďalšej časti správnej žaloby žalobca zopakoval, že popísal podmienky výkonu práce vo Švajčiarsku, popísal podmienky ubytovania, popísal pracovné medziľudské vzťahy, popísal spôsob čerpania dovolenky, ako aj dovolenky za nadčasy, k čomu predložil aj dôkazy. Podľa žalobcu zo všetkých týchto okolností si žalovaná vybrala len návrat na Slovensko štyrikrát ročne a k tomuto jednému faktoru sa žalovaná vyjadrila tak, že ani toto bez ďalšieho neznamena, že žalobca nemal po uplynutí týchto kratších časových úsekov dlhodobý záujem zahraničí zotrvať. Podľa žalobcu „bez ďalšieho“ v sebe zahŕňa ďalšie faktory, na ktoré žalobca poukázal, a ktoré bolo potrebné riadne vyhodnotiť vo vzájomných súvislostiach.

20. Žalobca poukázal na to, že spolu s manželkou si založili na Slovensku nový bankový účet. K jeho založeniu prišlo dňa 04.03.2020, pričom bol založený v F. G., odštepny závod H. I.. Žalovaná sa v napadnutom rozhodnutí s uvedenou skutočnosťou nevysporiadala. Prečo by si v roku 2020 zakladal na Slovensku nový bankový účet, ak by si nechcel zachovať väzby na Slovensku?

21. Vzhľadom na uvedené považuje napadnuté rozhodnutie žalovanej za neodôvodnené, keďže jediné, čo od počiatku brala za relevantné skutočnosti, a to aj Sociálna poisťovňa, pobočka Zvolen, boli: dĺžka práce vo Švajčiarsku, stabilná pracovná situácia, dlhodobá prioritná orientácia na švajčiarsky pracovný trh, prítomnosť manželky vo Švajčiarsku, plnenie daňových a odvodových povinností na území Švajčiarska. Uviedol, že na ostatné ním tvrdené skutočnosti bolo v rámci tohto konania potrebné prihliadnuť.

22. V neposlednom rade žalobca poukázal na odvoláciu námietku, ktorou namietal, že s jeho osobou nebol vykonaný výsluch, ktorým mohli príslušné orgány verejnej správy zistiť bližšie skutočnosti ohľadom výkonu práce v zahraničí. Podľa názoru žalobcu v tomto prípade mal byť s jeho osobou vykonaný výsluch, nakoľko by sa tým predišlo tomu, aby orgány verejnej správy rozhodovali bez riadneho zistenia skutočného stavu vecí. V správnej žalobe poukázal na to, že výsluch so žiadateľom o dávku v nezamestnanosti bol so žiadateľom vykonaný napríklad aj v prípade, na ktorý poukázala žalovaná - rozsudok Najvyššieho správneho súdu SR zo dňa 09.02.2022, sp. zn. 7Sžsk/50/2021. Nestotožnil sa s argumentáciou žalovanej v tom, že výsluch jeho osoby nebol potrebný.

23. V závere správnej žaloby žalobca opakovane poukázal na znenie čl. 11 ods. 1 základného nariadenia, z ktorého vyplýva, že podstatné sú všetky dostupné informácie, ako aj situácia dotknutej osoby, pod čo spadajú, napríklad aj všetky tie skutočnosti, ktoré žalobca uvádzal odvolaní.

24. Vzhľadom na uvedené skutočnosti je žalobca toho názoru, že rozhodnutie žalovanej nespĺňa náležitosti rozhodnutia tak, ako to stanovuje ustanovenie § 209 ods. 1, 2 a 4 zákona o sociálnom poistení. Podľa názoru žalobcu žalovaná ani Sociálna poisťovňa, pobočka Zvolen si pred rozhodnutím nezabezpečili zistenie skutkového stavu, tak aby o ňom neboli žiadne pochybnosti. Zároveň poukázal na to, že súčasťou práva na spravodlivé konanie je, aby orgán rozhodujúci o opravnom prostriedku odpovedal na všetky relevantné argumenty, k čomu však v tomto prípade zo strany žalovanej neprišlo.

Vyjadrenie žalovanej

25. V úvode vyjadrenia žalovaná zopakovala svoju argumentáciu z administratívneho konania, v zmysle ktorej konanie o nároku žalobcu na dávku v nezamestnanosti bolo potrebné posúdiť, či si zachoval centrum záujmov na území Slovenska počas výkonu činnosti zamestnanca na území Švajčiarska.

26. Žalovaná vyjadrila svoj názor, že vzhľadom na všetky dostupné informácie nie je možné považovať bydlisko žalobcu počas jeho zamestnania v členskom štáte Európskej únie, resp. Európskeho združenia voľného obchodu za zachované na území Slovenskej republiky.

27. Žalovaná zdôraznila, že možnosť uplatniť si nárok na dávku v nezamestnanosti v štáte inom, ako v štáte jeho posledného zamestnania, je len výnimkou zo všeobecného pravidla, ktoré určuje, že nárok na dávku v nezamestnanosti by si mala nezamestnaná osoba prednosť uplatniť v štáte posledného zamestnania, lebo v tomto štáte platila poisťné pre prípad nezamestnanosti. Zdôraznila, že pri uplatnení nároku na dávku v nezamestnanosti v štáte posledného zamestnania sa neskúma, aké väzby má žiadateľ v tejto krajine, ale doby poistenia dosiahnuté podľa jeho legislatívy sa zohľadnia automaticky, čo však nezabezpečuje automatický vznik nároku na dávku v nezamestnanosti. V prípade, keď nezamestnaný nevyužije možnosť uplatniť si nárok na dávku v nezamestnanosti v štáte posledného zamestnania a požiadal o dávku v nezamestnanosti v inom členskom štáte, tento členský štát v zmysle koordinačných predpisov je povinný skúmať, či je možné dobu poistenia v nezamestnanosti dosiahnutú v zahraničí zohľadniť v konaní o nároku na dávku v nezamestnanosti.

28. Žalovaná ďalej uviedla, že žalobca namietal nedostatočné alebo nesprávne vysporiadanie sa s námietkami žalobcu uvedenými v odvolaní. Žalovaná upozornila, že napadnuté rozhodnutie má rozsah 10 strán, pričom v odôvodnení žalovaná jednak citovala všetky aplikované ustanovenia zákona aj koordinačných predpisov, podrobne odôvodnila na základe akých skutočností bolo usúdené, že počas výkonu zárobkovej činnosti v zahraničí žalobca nemal bydlisko na Slovensku (dôsledne sa vyjadrila ku všetkým skutočnostiam, ktoré sú v zmysle čl. 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia považované za rozhodujúce kritériá svedčiace o bydlisku dotknutej osoby) a následne sa vyjadrila k námietkam žalobcu, ktoré uviedol v odvolaní proti prvostupňovému rozhodnutiu. Žalovaná na strane číslo 7 napadnutého rozhodnutia uviedla skutočnosti, ktoré uviedol žalobca v odvolaní, ale aj to, že v odôvodnení prvostupňového rozhodnutia Sociálna poisťovňa, pobočka Zvolen uviedla všetky skutočnosti, na základe ktorých bol posúdený nárok žalobcu na dávku v nezamestnanosti, a to na strane č. 2 a 3 tohto rozhodnutia. Pokiaľ žalobca namietal nedostatočné odôvodnenie prvostupňového rozhodnutia, žalovaná v súlade s § 218 ods. 1 zákona o sociálnom poistení takýto prípadný nedostatok v napadnutom rozhodnutí jednoznačne odstránila.

29. Žalovaná sa ďalej nestotožnila s námietkou žalobcu, že výpočet kritérií uvedených v čl. 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia je len demonštratívny, a nie taxatívny. V zmysle tohto ustanovenia sa za rozhodujúce skutočnosti preukazujúce miesto bydliska dotknutej osoby považujú dĺžka a trvalosť prítomnosti v členskom štáte Európskej únie a situácia dotknutej osoby (a to pracovná, rodinná, bytová situácia, a ktorý štát sa považuje za bydlisko dotknutej osoby na daňové účely). Uvedené skutočnosti žalovaná posudzuje komplexne, vo vzájomnej súvislosti a s prihliadnutím na všetky zistené skutočnosti.

30. Ďalej žalovaná uviedla, že žalobca v žalobe namietal viaceré skutočnosti, ktoré uviedol v odvolaní proti prvostupňovému rozhodnutiu - dôvody odchodu a pobytu v zahraničí, rodinná situácia, vlastníctvo bytu na Slovensku, bytová situácia v zahraničí, založenie bankového účtu na Slovensku. Uviedla, že v napadnutom rozhodnutí sa žalovaná vyčerpávajúco vyjadrila ku všetkým týmto námietkam žalobcu (na strane číslo 6 až 10), pričom poukázala na rozsudky Najvyššieho správneho súdu SR, v ktorých sa tento súd zaoberá obdobnými skutočnosťami a ich váhou pri hodnotení bydliska dotknutej osoby.

31. V závere žalovaná zdôraznila, že automatické zohľadnenie miesta bydliska osôb vykonávajúcich zárobkovú činnosť v zahraničí by nebolo korektné voči osobám poisteným v nezamestnanosti na území Slovenskej republiky. V závere opakovane poukázala na rozsiahlu judikatúru Najvyššieho správneho súdu SR v prospech jej argumentácie a navrhla, aby Správny súd v Banskej Bystrici žalobu zamietol podľa § 190 SSP.

Vyjadrenie žalobcu k vyjadreniu žalovanej (replika žalobcu)

32. Po preštudovaní vyjadrenia žalovanej uviedol, že v prípadnom vyjadrení k vyjadreniu žalovanej (replike) by dochádzalo z jeho strany k duplikovaniu skutočností, ktoré uviedol do znenia odvolania v rámci administratívneho konania, resp. skutočností, ktoré uviedol do znenia žaloby. Preto nepovažuje za potrebné sa vyjadrovať k vyjadreniu žalovanej.

Posúdenie podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov

33. Správna žaloba žalobcu je správnu žalobou fyzickej osoby v sociálnej veci (§ 199 ods. 1 písm. a) SSP), správny súd preto preskúmal správnu žalobou napadnuté rozhodnutia Sociálnej poisťovne a postup, ktorých vydaniu predchádzal nielen v rozsahu a z dôvodu správnej žaloby, ale v celom rozsahu v zmysle ustanovenia § 134 ods. 1 a ods. 2 písm. d) a § 203 ods. 2 SSP. Správny súd vyhodnotil žalobné námietky žalobcu obsiahnuté v správnej žalobe ako nedôvodné a mimo žalobných bodov nezistil také vady v postupe a rozhodnutiach orgánov verejnej správy, ktoré by zakladali dôvod pre zrušenie správnu žalobou napadnutého rozhodnutia žalovanej v zmysle ustanovenia § 191 ods. 1 SSP, preto správnu žalobu žalobcu ako nedôvodnú podľa § 190 SSP zamietol.

34. Správny súd v Banskej Bystrici, ako miestne príslušný podľa § 13 ods. 3 SSP, vo veci rozhodol bez nariadenia pojednávania (žalobca ani žalovaná pojednávanie nežiadali), pričom po preskúmaní napadnutého rozhodnutia žalovanej, resp. prvostupňového rozhodnutia, ako aj postupu, ktorý ich vydaniu predchádzal, dospel k záveru, že žaloba nie je dôvodná. Rozsudok bol dňa 23.08.2024 v súlade s ustanovením § 137 ods. 3 SSP vyhlásený vyvesením skráteného písomného vyhotovenia rozsudku bez odôvodnenia na úradnej tabuli súdu, pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli a na webovej stránke súdu boli oznámené dňa 30.07.2024 (§ 137 ods. 4 SSP).

35. Podľa § 190 SSP, ak správny súd po preskúmaní rozhodnutia alebo opatrenia žalovaného dospeje k záveru, že žaloba nie je dôvodná rozsudkom ju zamietne.

36. Podľa § 13 ods. 5 zákona o sociálnom poistení, z poistenia v nezamestnanosti sa za podmienok ustanovených týmto zákonom poskytuje dávka v nezamestnanosti.

37. Podľa § 104 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, poistenec má nárok na dávku v nezamestnanosti, ak v posledných štyroch rokoch pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie bol poistený v nezamestnanosti najmenej dva roky.

38. Podľa § 195 ods. 1, 2 a 4 zákona o sociálnom poistení, Organizačná zložka Sociálnej poisťovne pred vydaním rozhodnutia postupuje tak, aby presne a úplne zistila skutočný stav veci, a na ten účel obstará potrebné podklady na rozhodnutie.

Podkladom na rozhodnutie sú najmä podania, návrhy a vyjadrenia účastníkov konania, dôkazy, čestné vyhlásenia, ako aj skutočnosti všeobecne známe alebo známe organizačnej zložke Sociálnej poisťovne z jej činnosti.

Organizačná zložka Sociálnej poisťovne pri posudzovaní veci objasňuje rovnako dôkladne všetky rozhodujúce skutočnosti bez ohľadu na to, či svedčia v prospech, alebo v neprospech účastníka konania.

39. Podľa § 169 ods. 1, 6 a 7 zákona o sociálnom poistení, dôkazom je všetko, čo môže prispieť k zisteniu a objasneniu skutočného stavu veci, najmä výpovede účastníkov konania a vyjadrenia účastníkov konania a svedkov, odborné posudky, znalecké posudky, správy, listiny, vyjadrenia a potvrdenia iných fyzických osôb a právnických osôb. Netreba dokazovať skutočnosti všeobecne známe alebo skutočnosti známe z činnosti Sociálnej poisťovne.

Účastník konania je povinný navrhnuť dôkazy na podporu svojich tvrdení. Organizačná zložka Sociálnej poisťovne rozhodne, ktoré z dôkazov sa vykonajú. Organizačná zložka Sociálnej poisťovne je povinná vykonať aj iné dôkazy, ktoré účastníci konania nenavrhlí, ak sú potrebné na zistenie a objasnenie skutočného stavu veci.

Organizačná zložka Sociálnej poisťovne hodnotí dôkazy podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz osobitne a všetky dôkazy vo vzájomnej súvislosti.

40. Podľa § 209 ods. 1, 2 a 4 zákona o sociálnom poistení, rozhodnutie organizačnej zložky Sociálnej poisťovne sa vydáva písomne, ak tento zákon neustanovuje inak. Rozhodnutie musí byť v súlade so

všeobecne záväznými právnymi predpismi, musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného skutočného stavu veci a musí obsahovať predpísané náležitosti.

Rozhodnutie musí obsahovať výrok, odôvodnenie a poučenie o odvolaní. Odôvodnenie nie je potrebné, ak sa všetkým účastníkom konania vyhovuje v celom rozsahu.

V odôvodnení rozhodnutia organizačná zložka Sociálnej poisťovne uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bola vedená pri hodnotení dôkazov a pri použití právnych predpisov, na ktorých základe rozhodovala.

41. Podľa čl. 1 písm. j) a k) základného nariadenia, na účely tohto nariadenia: j) „bydlisko“ znamená miesto, kde osoba zvyčajne býva; k) „pobyt“ znamená prechodné bydlisko.

42. Podľa čl. 61 ods. 1 základného nariadenia, príslušná inštitúcia členského štátu, ktorého právne predpisy podmieňujú nadobudnutie, zachovanie, znovunadobudnutie alebo trvanie nároku na dávky dosiahnutím dôb poistenia, zamestnania alebo samostatnej zárobkovej činnosti, v potrebnom rozsahu zohľadní doby poistenia, zamestnania alebo samostatnej zárobkovej činnosti dosiahnuté podľa právnych predpisov ktoréhokoľvek členského štátu, ako keby boli dosiahnuté podľa právnych predpisov, ktoré uplatňuje. Ak však uplatniteľné právne predpisy podmieňujú nárok na dávky dosiahnutím dôb poistenia, vtedy doby zamestnania alebo samostatnej zárobkovej činnosti dosiahnuté podľa právnych predpisov iného členského štátu sa nezohľadnia, iba ak by sa takéto doby považovali za doby poistenia a boli dosiahnuté v súlade s uplatniteľnými právnymi predpismi.

43. Podľa čl. 61 ods. 2 základného nariadenia, s výnimkou prípadov uvedených v článku 65 ods. 5 písm. a) sa uplatňovanie odseku 1 tohto článku podmieňuje tým, že daná osoba bezprostredne ukončila v súlade s právnymi predpismi, podľa ktorých sa uplatňuje nárok na dávky:

- doby poistenia, ak tieto právne predpisy vyžadujú doby poistenia,
- doby zamestnania, ak tieto právne predpisy vyžadujú doby zamestnania, alebo
- doby samostatnej zárobkovej činnosti, ak tieto právne predpisy vyžadujú doby samostatnej zárobkovej činnosti.

44. Podľa čl. 65 ods. 2 a 5 písm. a) základného nariadenia, úplne nezamestnaná osoba, ktorá počas svojej poslednej činnosti ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba, mala bydliska v členskom štáte inom, ako je príslušný štát a ktorá má naďalej bydliska v tomto štáte, alebo sa vráti do tohto štátu, má byť k dispozícii službám zamestnanosti v členskom štáte bydliska. Bez toho, aby bol dotknutý článok 64, úplne nezamestnaná osoba môže ako doplňujúci krok prihlásiť sa u služieb zamestnanosti členského štátu, v ktorom vykonávala svoju poslednú činnosť ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba.

Nezamestnaná osoba uvedená v prvej a druhej vete odseku 2 poberá dávky v súlade s právnymi predpismi členského štátu bydliska, ako keby sa na ňu vzťahovali tieto právne predpisy počas jej poslednej činnosti ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba. Tieto dávky poskytuje inštitúcia miesta bydliska.

45. Podľa čl. 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia, ak je rozdiel v stanoviskách inštitúcií dvoch alebo viacerých členských štátov o určení bydliska osoby, na ktorú sa uplatňuje základné nariadenie, tieto inštitúcie po vzájomnej dohode určia centrum záujmov dotknutej osoby na základe celkového posúdenia všetkých dostupných informácií súvisiacich s príslušnými skutočnosťami, ktoré môžu obsahovať: a) dĺžku a trvalosť prítomnosti na území dotknutých členských štátov; b) situáciu dotknutej osoby vrátane: i) povahy a osobitných vlastností každej vykonávanej činnosti, predovšetkým miesta, kde sa takáto činnosť zvyčajne vykonáva, trvalosti tejto činnosti a dĺžky trvania každej pracovnej zmluvy; ii) jej rodinného stavu a rodinných väzieb; iii) vykonávania akejkoľvek nezárobkovej činnosti; iv) v prípade študentov zdroja ich príjmov; v) jej bytovej situácie, najmä toho, či je táto situácia stabilná; vi) členského štátu, ktorý sa považuje za miesto bydliska osoby na daňové účely.

46. Medzi účastníkmi konania nebolo sporné, že žalobca v posudzovanom období pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie dosiahol dobu poistenia v nezamestnanosti výlučne na území Švajčiarska. Medzi účastníkmi konania však bolo sporné, či okolnosti pobytu žalobcu vo Švajčiarsku pri ich komplexnom vyhodnotení možno/nemožno považovať za svedčiace o zachovaní bydliska žalobcu a centra záujmov žalobcu na území Slovenskej republiky, a to ako štátu pôvodu počas výkonu zamestnania žalobcu na území Švajčiarska.

47. Z administratívneho spisu vyplýva, že žalobca dňa 01.08.2023 požiadal Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Zvolen o zaradenie do evidencie uchádzačov o zamestnanie. Dňa 15.08.2023 si žalobca uplatnil nárok na dávku v nezamestnanosti, pričom žiadosť žalobcu bola dňa 16.08.2023 doručená Sociálnej poisťovni, pobočka Zvolen. Žalobca vo Vyhlásení uviedol, že jeho posledné zamestnanie vo Švajčiarsku bolo v spoločnosti J. K., L. XXX, B. M., v období od 04.08.2014 do 31.07.2023, tento pracovný pomer bol uzavretý na neurčitú dobu, pričom pracoval ako vodič a robotník na farme. Pracovný pomer bol ukončený dohodou. Žalobca vo Vyhlásení uviedol, že po ukončení posledného pracovnoprávneho vzťahu si neuplatňoval nárok na dávku v nezamestnanosti v inom členskom štáte Európskej únie. Taktiež uviedol, že počas pobytu/posledného zamestnania v inom členskom štáte Európskej únie si na území Slovenskej republiky prácu nehľadal. V súvislosti s pravidelnosťou návratov na územie Slovenskej republiky počas zamestnania vo Švajčiarsku uviedol, že sa vracal štyrikrát ročne, v prípade potreby aj viackrát vlastným autom, pričom uviedol, že doklady k týmto tvrdeniam nemá. Ďalej žalobca potvrdil, že vo Švajčiarsku nevlastní nehnuteľnosť a býva tam v dome na farme s viacerými osobami. Počas pobytu v zahraničí bolo ubytovanie zmenené (viac nešpecifikoval – pozn. správneho súdu). Počas pobytu v zahraničí sa s ním zdržiavala vo Švajčiarsku jeho manželka. Ďalej vo Vyhlásení uviedol, že na území Slovenska vlastní nehnuteľnosť, určenú na vlastné bývanie s tým, že počas návratov na územie Slovenska býval vo vlastnej nehnuteľnosti. Vo Vyhlásení taktiež potvrdil, že po návrate na Slovensko býva vo vlastnej nehnuteľnosti. Vo Vyhlásení uviedol, že domov sa vrátil z rodinných dôvodov a zo zdravotných dôvodov, pričom na Slovensku má deti – vnúčika a rodičov, ktorí vzhľadom na svoj vek potrebujú starostlivosť. Ďalej uviedol, že na Slovensku má účet. Keďže v minulosti mal exekúcie, bol nútený odísť do zahraničia a zanechať na Slovensku rodinu a nehnuteľnosť. Žalobca uviedol že počas pobytu v zahraničí splácal na Slovensku úver, pričom podával aj daňové priznania. Keď vo februári doplatili s manželkou posledný úver, vrátili sa na Slovensko. Taktiež uviedol, že finančne pomáhal deťom, keďže do 25 rokov dieťaťa má vyživovaciu povinnosť.

48. Súčasťou administratívneho spisu je aj formulár U002 doručený Sociálnej poisťovni, pobočke Zvolen dňa 07.09.2023 s údajmi o období trvania poistenia v nezamestnanosti od 04.08.2014 do 31.07.2023 u zamestnanca (žalobcu). Z uvedeného je zrejmé, že príslušná švajčiarska inštitúcia osvedčila skutočnosti ohľadom žalobcu vo formulári U002, ktorý bol elektronicky importovaný do informačného systému žalovanej.

49. Po oboznámení sa s obsahom administratívneho spisu správny súd konštatuje, že nezistil žiadne dôvody, resp. také vady v konaní, v dôsledku ktorých by malo dôjsť k zrušeniu žalobou napadnutého rozhodnutia. Žalovaná sa vo svojom rozhodnutí dostatočne vysporiadala s odvolacími námietkami, ako aj s relevantnými skutočnosťami pre rozhodnutie. Tu správny súd poukazuje na žalobnú námietku žalobcu týkajúcu sa nedostatočného odôvodnenia, resp. vysporiadania sa žalovanej s odvolacími dôvodmi žalobcu, čo malo podľa žalobcu vyústiť do nepreskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia žalovanej. V zmysle judikatúry Ústavného súdu SR nemusí dať orgán verejnej správy odpoveď na všetky otázky nastolené žalobcom, ale len na tie, ktoré majú pre danú vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania – obdobne (I. ÚS 241/07). Správny súd mal za to, že žalobou napadnuté rozhodnutie je vydané v súlade so zákonom, na základe riadne zisteného skutkového stavu veci a obsahuje všetky zákonom stanovené náležitosti v zmysle ustanovení § 209 zákona o sociálnom poistení vrátane odôvodnenia (ods. 4 cit. ustanovenia), pričom žalovaná uviedla aj úvahy, ktorými sa pri rozhodovaní riadila. Samozrejme v danom prípade rozhodnutie žalovanej nie je v súlade s očakávaniami žalobcu, avšak to neznamená automaticky nezákonnosť napadnutého rozhodnutia žalovanej.

50. Z ustanovení základného a vykonávacieho nariadenia nevyplýva pre dotknuté osoby právo vybrať si, v ktorom štáte si uplatnia nároky na dávky v nezamestnanosti. Tieto nariadenia vychádzajú z požiadavky prioritného uplatnenia nároku na dávku v nezamestnanosti v štáte zamestnania, teda v tom štáte, v ktorom dotknutá osoba aj platila príspevky na príslušné poistenie, teda v ktorom bola účastná na systéme sociálneho poistenia. Skutočnosť, že dotknutá osoba nespĺňa podmienky nároku na dávku v nezamestnanosti v jednom členskom štáte, nemá za následok automatický vznik nároku na dávku v nezamestnanosti v inom členskom štáte. Možnosť uplatniť si nárok na dávku v nezamestnanosti v inom členskom štáte ako v štáte posledného zamestnania je výnimočná a jej uplatnenie sa viaže na splnenie nariadeniami vymedzených podmienok.

51. Podľa základného pravidla obsiahnutého v čl. 61 ods. 1 a ods. 2 základného nariadenia sa doby poistenia v nezamestnanosti dosiahnuté podľa právnych predpisov ktoréhokoľvek členského štátu zohľadnia ako keby boli dosiahnuté podľa slovenských právnych predpisov v prípade, že daná osoba bezprostredne pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie ukončila doby poistenia dosiahnuté podľa slovenských právnych predpisov. Keďže ale žalobca týmto spôsobom doby poistenia podľa slovenských právnych predpisov bezprostredne pred jeho zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie nedosiahol, bolo potrebné posúdiť, či sa doby poistenia získané vo Švajčiarsku môžu zohľadniť podľa čl. 65 ods. 5 písm. a) základného nariadenia, ktorý predstavuje výnimku z uvedeného základného pravidla, a podľa ktorého by žalobca poberal dávky v súlade s právnymi predpismi Slovenskej republiky, ako keby sa na neho tieto predpisy vzťahovali počas jeho poslednej činnosti zamestnanca, a to v prípade, ak si na území Slovenskej republiky zachoval bydlisko. Otázka bydliska je preto v prípadoch, keď žiadateľ o dávku v nezamestnanosti bezprostredne pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie nedosiahol dobu poistenia v nezamestnanosti v zmysle platnej slovenskej legislatívy, kľúčová. Podľa čl. 1 písm. j) základného nariadenia pojem „bydlisko“ znamená zvyčajné bydlisko, t. j. miesto, kde majú dotknuté osoby zvyčajné bydlisko a na účely vykonávacieho nariadenia je chápané ako „centrum záujmov“ v spojení s čl. 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia. „Bydlisko“ predstavuje v tomto zmysle autonómny pojem vlastný právu Únie (viď rozsudok Súdneho dvora Európskej únie B./XX N., bod 28). Pojem „bydlisko“ v zmysle úniomom nemožno stotožňovať s trvalým pobytom alebo prechodným pobytom podľa zákona č. 253/1998 Z. z. o hlásení pobytu občanov Slovenskej republiky a registri obyvateľov Slovenskej republiky.

52. V prvom rade správny súd poukazuje na žalobnú námietku žalobcu, týkajúcu sa nezohľadnenia žalobcovho úmyslu vycestovať/zotrvať v zahraničí (splatenie úverov a exekúcií – pozn. správneho súdu). Správny súd uvádza, že túto žalobnú námietku považuje za nedôvodnú. V konaní žalobcu o nároku na dávku v nezamestnanosti bolo jednoznačne preukázané, že tento si centrum záujmov na území Slovenskej republiky počas výkonu činnosti zamestnanca vo Švajčiarsku nezachoval. Keďže o mieste bydliska žalobcu na základe uplatnenia relevantných objektívnych kritérií v zmysle čl. 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia nevznikli pochybnosti, nebol dôvod na aplikáciu čl. 11 ods. 2 tohto nariadenia a skúmanie úmyslu žalobcu. Úmysel žalobcu, že chce mať centrum hlavných záujmov na Slovensku, pre prejednávajúcu vec nebol relevantný, keďže postup podľa čl. 11 ods. 2 vykonávacieho nariadenia (kladúci dôraz na úmysel osoby) prichádza do úvahy iba subsidiárne, teda iba v prípade, pokiaľ i po zvážení kritérií uvedených v odseku 1 tohto článku zostane otázka ustálenia centra záujmov i naďalej otvorená. Správny súd zároveň dopĺňa, že z čl. 11 ods. 2 vykonávacieho nariadenia tiež vyplýva, že úmysel osoby sa posudzuje na základe objektívnych skutočností a okolností, a preto nestačí len tvrdenie žalobcu, že jeho centrum hlavných záujmov je na území Slovenskej republiky. Uvedené právne posúdenie zo strany žalovanej a Sociálnej poisťovne, pobočka Zvolen je v zhode s konštantnou judikatúrou Najvyššieho súdu SR (viď rozhodnutia sp. zn. 1Sžsk/38/2017, 9Sžsk 88/2020, 9Sžsk/19/2021) a Najvyššieho správneho súdu SR (viď rozhodnutie sp. zn. 7Ssk/103/2021).

53. Správny súd mal za to, že skutočnosti vyplývajúce z administratívneho spisu, žalovaná vyhodnotila správne, kedy vo vzťahu k zistenému skutkovému stavu v prípade určenia bydliska žalobcu, spolu so zohľadnením kritérií, ktoré sú vymedzené v čl. 11 vykonávacieho nariadenia, potvrdila záver Sociálnej poisťovne, pobočky Zvolen o tom, že žalobca si vytvoril počas posledného zamestnania centrum záujmov vo Švajčiarsku, kde aj preniesol svoje bydlisko, a preto nebolo možné vyhovieť jeho žiadosti o priznanie dávky v nezamestnanosti. Tvrdenie žalobcu, že kritéria vymedzené v čl. 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia sú len demonštratívne, a nie taxatívne uvedené, správny súd považoval za nesprávne. Správny súd tvrdenia žalobcu, že viaceré skutočnosti preukazujú zachovanie jeho bydliska na Slovensku nepovažoval za okolnosti, ktoré môžu prevážiť objektívne kritériá vymedzené v čl. 11 vykonávacieho nariadenia. Kritériá na určenie centra záujmov sú najmä: dĺžka obdobia zdržiavania sa na území daného štátu, dĺžka a stabilita výkonu zárobkovej činnosti, dĺžka trvania pracovnej zmluvy, rodinný stav a rodinné väzby, bytová situácia a stabilita tejto situácie a miesto, kde dochádza k zdaňovaniu príjmov. Ďalšie skutočnosti, na ktoré žalobca počas konania poukazoval ako na dôkaz svojho bydliska na Slovensku, nemajú z hľadiska čl. 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia význam.

54. Vzhľadom na tieto v správnom konaní preukázané skutočnosti, správny súd podporuje záver orgánov verejnej správy, že centrum záujmov žalobcu sa v čase podania žiadosti o dávku v nezamestnanosti nachádzalo v príslušnom referenčnom období vo Švajčiarsku. Za podstatnú správny súd v predmetnej

veci vyhodnotil tú skutočnosť, že žalobca sa počas celej rozhodnej doby zdržiaval vo Švajčiarsku, čo následne rozvíja aj správne ustálená stabilita zamestnania (posledný pracovný pomer v trvaní od 04.08.2014 do 31.07.2023 (J. K., L. XXX, B. M. – J. O.), t. j. cca 9 rokov bol dohodnutý na dobu neurčitú, nemal dočasný/sezónny charakter a bol ukončený dohodou zo strany žalobcu a s tým spojené zákonné odvodové povinnosti ako aj pomerne (s ohľadom na osobný status žalobcu – prítomnosť blízkej osoby – manželky vo Švajčiarsku od roku 2016) stabilné bytové podmienky vo Švajčiarsku (neprodukoval dôkazy k zmene bývania v zahraničí). Žalobcom deklarované návraty na Slovensko (štyrikrát ročne, podľa potreby viackrát) nezakladajú dôvod na zmenu prijatých záverov orgánov verejnej správy, keď žalobca nemal postavenie cezhraničného pracovníka (článok 1 písm. f/ základného nariadenia) a väčšinu roka strávil vo Švajčiarsku. Pokiaľ ide o rodinné väzby, správny súd konštatuje, že toto kritérium sa týka len rodinných príslušníkov, t. j. manžela/manželky, neploletých detí a nezaopatrených detí, ktoré dosiahli vek plnoletosti (čl. 1 písm. i) bod 2 základného nariadenia). Žalobca sa v zahraničí väčšinu doby zdržiaval spolu s najbližšou osobou – manželkou, a teda neprodukoval žiadny dôkaz o tom, že by spĺňal uvedené kritériá. Vo vzťahu k dospelým deťom, vnukovi a rodičom správny súd v nadväznosti na uvedené konštatuje, že pre účely posúdenia zachovanie rodinných väzieb, rodičia žalobcu nie sú blízkymi osobami. Správny súd nespochybňuje blízkosť rodinných väzieb žalobcu k uvedeným osobám, avšak na účely posúdenia k zachovaniu bydliska nie sú rozhodné. Záver o centre záujmov nie sú spôsobilé zvrátiť ani ďalšie (sprievodné) skutočnosti v podobe bankového účtu v F., založeného na Slovensku, keďže uskutočňovanie rôznych typov bankových transakcií nemôže v dobe internetového bankovníctva predstavovať podstatný problém. Taktiež slobodný pohyb služieb a kapitálu medzi členskými štátmi Európskej únie, resp. štátmi Európskeho hospodárskeho priestoru umožňuje využívať tieto služby kdekoľvek v Európskom hospodárskom priestore, nakoľko ide o jednu zo základných slobôd spoločného trhu Európskej únie, resp. Európskeho hospodárskeho priestoru. Tieto skutočnosti môžu pochopiteľne predstavovať určité väzby vo vzťahu k Slovenskej republike, avšak v danej prejednávanej veci nie sú kritériom, ktoré by prevážilo dĺžku pobytu žalobcu mimo Slovenskej republiky a charakter jeho zárobkovej činnosti. Vlastníctvo bytu taktiež nemôže prevážiť dĺžku pobytu na území Švajčiarska a nepredstavuje zásadnú skutočnosť, ktorá by mohla do značnej miery relativizovať ustálenie centra záujmov vo vzťahu k inému členskému štátu Európskej únie, resp. štátu Európskeho hospodárskeho priestoru (Švajčiarsko) nakoľko, ako bolo preukázané aj zo strany samotného žalobcu, tento sa väčšinu roka zdržiaval práve vo Švajčiarsku. Návrat žalobcu do bytu, ktorého je vlastníkom (prípadne spoluvlastníkom s manželkou – pozn. správneho súdu) môže za týchto skutkových okolností preukazovať nanajvýš počiatok nového založenia centra záujmov na Slovensku, po predchádzajúcom pretrhnutí väzieb so Slovenskom a prenesení centra záujmov do Švajčiarska. Rovnaký záver správny súd zaujal aj k tvrdeniam žalobcu, že na území Slovenskej republiky podával daňové priznania, čo malo svedčať v úmysle žalobcu zachovať si centrum záujmu na Slovensku. Žalobca bol v čase výkonu zárobkovej činnosti na území Švajčiarska vo veci platenia daní a odvodov subjektom švajčiarskych právnych predpisov, preto sa za štát bydliska na daňové účely považuje štát zamestnania, t. j. Švajčiarsko. V súlade s právnymi dohovormi o zamedzení dvojitého zdanenia, daň z príjmu na území Slovenska nebol žalobca povinný uhrádzať, pričom podávaním daňových priznaní si žalobca plnil len oznamovaciu povinnosť na Slovensku. Ani túto skutočnosť tak nemožno vyhodnotiť v konaní o nároku na dávku v nezamestnanosti v prospech zachovania bydliska žalobcu na Slovensku. Správny súd sa stotožnil s tvrdením orgánov verejnej správy, že žalobca preukázal naposledy platenie poistenia v nezamestnanosti na území Švajčiarska, preto si mal prioritne požiadať o dávku v nezamestnanosti na území Švajčiarska.

55. Čo sa týka ďalších žalobných námietok žalobcu, tieto považoval správny súd za nedôvodné. Pokiaľ žalobca poukazoval na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 9Sžsk/2/2020 zo dňa 30.09.2020 treba uviesť, že po oboznámení sa správneho súdu s týmto rozhodnutím, je potrebné konštatovať jeho neaplikovateľnosť na daný prípad, nakoľko sa jednalo o odlišný skutkový stav. Rovnako starší rozsudok Súdneho dvora ES zo dňa 17.02.1977, C - 76 - 76 – N. E. A. proti Office national de l'emploi, na ktorý žalobca v správnej žalobe poukázal, vychádzal z iného skutkového a právneho stavu, pričom správny súd opakovane uvádza, že orgány verejnej správy v danom prípade správne postupovali podľa čl. 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia. Správny súd však poukazuje na rozsiahlu judikatúru Najvyššieho správneho súdu SR svedčiacu v prospech argumentácie Sociálnej poisťovne, napríklad sp. zn. 7Ssk/102/2021 zo dňa 29.03.2023, sp. zn. 7Ssk/207/2022 zo dňa 29.11.2023, prípadne aj sp. zn. 6Ssk/89/2023 zo dňa 20.12.2023 a sp. zn. 7Ssk/169/2022 zo dňa 27.09.2023 pričom správny súd uvádza, že každý prípad je potrebné vždy posudzovať individuálne s ohľadom na skutkový stav prejednávanej veci.

56. Ohľadom žalobcovej námietky nevykonania výsluchu žalobcu v zmysle ust. § 188 ods. 1 zákona o sociálnom poistení treba uviesť, že jedná sa o fakultatívne zákonné oprávnenie organizačnej zložky Sociálnej poisťovne, ktorá nariadi ústne pojednávanie, ak to vyžaduje povaha veci, najmä ak sa tým prispeje k jej objasneniu. V danom prípade sa správny súd stotožnil s tvrdením žalovanej uvedenom v napadnutom rozhodnutí, že výsluch žalobcu nebol potrebný pre určenie centra záujmu podľa čl. 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia. V konaní o nároku žalobcu na dávku v nezamestnanosti vychádzali orgány verejnej správy z dokladov predložených žalobcom relevantných na posúdenie zachovania bydliska a centra záujmov. Všetky doklady, ktoré žalobca predložil a skutočnosti, ktoré žalobca osvedčil vo Vyhlásení zo dňa 16.08.2023 boli dostatočné pre náležité zistený skutkový stav, pričom výsluch žalobcu by nebol účelný a efektívny, nakoľko by došlo k ústnemu duplikovaniu už známych skutočností.

57. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti správny súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia žalovanej a predchádzajúceho prvostupňového rozhodnutia nezistil dôvody, pre ktoré by bol oprávnený dospieť k záveru, že napadnuté rozhodnutie žalovanej, resp. i rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Zvolen nie je v súlade so zákonom, a preto správnu žalobu žalobcu ako nedôvodnú s poukazom na ustanovenie § 190 SSP zamietol.

58. O náhrade trov konania rozhodol správny súd podľa § 167 ods. 1 SSP (a contrario), podľa ktorého správny súd prizná žalobcovi voči žalovanej právo na úplnú alebo čiastočnú náhradu dôvodne vynaložených trov konania, ak mal žalobca vo veci celkom alebo sčasti úspech. Keďže žalobca v konaní nebol úspešný, správny súd mu náhradu trov konania nepriznal.

Poučenie:

Doručený rozsudok je právoplatný (§ 145 ods. 1 SSP).

Proti tomuto rozsudku je prípustná kasačná sťažnosť (§ 438 ods. 1 SSP, § 439 ods. 1 SSP a § 439 ods. 3 SSP a contrario).

O kasačnej sťažnosti rozhoduje kasačný súd – Najvyšší správny súd SR (§ 438 ods. 2 SSP). Kasačnú sťažnosť je potrebné podať na Správnom súde v Banskej Bystrici (§ 444 ods. 1 SSP) v lehote jedného mesiaca od doručenia rozhodnutia oprávnenému subjektu (§ 443 ods. 1 SSP). Kasačná sťažnosť podaná v listinnej podobe musí byť podaná v potrebnom počte vyhotovení (§ 56 ods. 3 SSP).

Podľa § 445 ods. 1, 2 SSP, (1) v kasačnej sťažnosti sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 uviesť

- a) označenie napadnutého rozhodnutia,
- b) údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené,
- c) opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 sa podáva (ďalej len "sťažnostné body"),
- d) návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh).

(2) Sťažnostné body možno meniť len do uplynutia lehoty na podanie kasačnej sťažnosti.

Sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ nemusí byť v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom (§ 449 ods. 2 písm. b) SSP).